

Sygn. akt II Ca 639/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 października 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Paweł Hochman (spr.)
Sędziowie	SSA w SO Grzegorz Ślęzak SSO Beata Grochulska
Protokolant	st. sekr. sąd. Beata Gosławska

po rozpoznaniu w dniu 31 października 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa E. M.

przeciwko R. M.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb.

z dnia 20 czerwca 2016 roku, sygn. akt I C 220/16

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Piotrkowie Trybunalskim do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach procesu za instancję odwoławczą.

SSO Paweł Hochman

SSA w SO Grzegorz Ślęzak SSO Beata Grochulska

Sygn. akt II Ca 639/16

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 25 sierpnia 2015 roku powódka E. M. wniosła o zasądzenie od pozwanego R. M. kwoty 25.243,13 złotych z odsetkami ustawowymi oraz o zasądzenie kosztów postępowania. W uzasadnieniu pozwu wskazała, że w dniu 21 grudnia 2000 roku zaciągnęła wraz z byłym mężem R. M. kredyt gotówkowy na cele konsumpcyjne w wysokości 7.500 EURO i spłaciła tytułem przedmiotowego kredytu kwotę 50.486,25 złotych, wobec czego domaga się zasądzenia połowy tej kwoty od pozwanego.

Pozwany wnosił o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania.

W dniu 6 czerwca 2016 roku powódka zmodyfikowała powództwo w ten sposób, że wniosła o zasądzenie od pozwanego kwoty 5.794,14 złotych, a w pozostałej części cofnęła pozew wraz ze zrzeczeniem się roszczenia.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 20 czerwca 2016 roku Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. zasądził od pozwanego R. M. na rzecz powódki E. M. kwotę 5.7914,14 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lutego 2016 roku do dnia zapłaty, oddalając powództwo w części dotyczącej odsetek od wcześniejszej daty. W pozostałym zakresie postępowanie zostało natomiast umorzono. Ponadto Sąd I instancji zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 290,50 złotych tytułem zwrotu części kosztów procesu.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu Rejonowego:

Powódka E. M. zawarła związek małżeński z pozwanym R. M. w dniu 5 listopada 1988 roku.

W dniu 21 grudnia 2000 roku powódka i pozwany (Kredytobiorca) zawarli z (...) Bankiem S.A. z siedzibą w W. umowę numer (...) o kredyt gotówkowy w złotych denominowany w walucie wymiennej na cele konsumpcyjne dla osób fizycznych.

Na mocy przedmiotowej umowy Bank udzielił Kredytobiorcy kredytu gotówkowego w złotych denominowanego w walucie wymiennej na cele konsumpcyjne w kwocie stanowiącej równowartość 7.500 EURO na okres od dnia 21 grudnia 2000 roku do dnia 20 grudnia 2005 roku.

Kredytobiorca zobowiązał się do spłaty kapitału wraz z odsetkami w kasie banku w złotych, po przeliczeniu według kursu sprzedaży dewiz dla EURO zgodnie z „Tabelą kursów” obowiązujący w (...) Bank S.A. w dniu spłaty raty kredytu, w 60 ratach miesięcznych w terminie do dnia 21-go każdego miesiąca, poczynając od dnia 21 stycznia 2001 roku.

Prawne zabezpieczenie spłaty udzielonego kredytu stanowiło poręczenie cywilne R. B., M. R., P. B..

Wyrokiem z dnia 11 września 2002 roku wydanym w sprawie I C 444/02 Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb., rozwiązał przez rozwód związek małżeński powódki i pozwanego.

Z uwagi na brak spłaty zadłużenia w całości z tytułu zawartej umowy z dnia 21 grudnia 2000 roku przeciwko powódce, pozwanemu oraz poręczycielom R. B. i P. B. prowadzone były postępowanie egzekucyjne.

W okresie od września 2005 roku do października 2006 roku powódka uiściła na rzecz R. B. kwoty w łącznej wysokości 6.140 złotych.

W okresie od dnia 29 sierpnia 2005 roku do dnia 6 maja 2008 roku powódka spłaciła ponadto należności z tytułu zawartej Umowy kredytu w łącznej wysokości 12.112,39 złotych.

W okresie od dnia 16 listopada 2006 r. do dnia 27 sierpnia 2007 roku pozwany uiścił na rzecz R. B. kwoty w łącznej wysokości 4.340 złotych.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie dokumentów załączonych do akt sprawy, których prawdziwość nie była kwestionowana przez żadną ze stron postępowania. Ustalając stan faktyczny Sąd I instancji pominął wpłaty dokonane zarówno przez powódkę, jak i pozwanego przed dniem 25 sierpnia 2005 roku z uwagi na skutecznie podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Motywuując powyższe wskazał zgodnie z treścią art. 369 k.c. zobowiązanie jest solidarne, jeżeli to wynika z ustawy lub z czynności prawnej. Ponadto stosownie do treści art. 376 § 1 k.c., jeżeli jeden z dłużników solidarnych spełnił świadczenie, treść istniejącego między współdłużnikami stosunku prawnego rozstrzyga o tym, czy i w jakich częściach

może on żądać zwrotu od współdłużników. Jeżeli z treści tego stosunku nie wynika nic innego, dłużnik, który świadczenie spełnił, może żądać zwrotu w częściach równych.

W niniejszej sprawie powódka i pozwany zawarli w dniu 21 grudnia 2000 roku z (...) Bankiem S.A. z siedzibą w W. umowę numer (...) o kredyt gotówkowy w złotych denominowany w walucie wymienialnej na cele konsumpcyjne dla osób fizycznych.

Kredytobiorca (powódka i pozwany) zobowiązał się do spłaty kapitału wraz z odsetkami, a zatem bank miał prawo żądania całości lub części świadczenia od powódki i pozwanego łącznie lub od każdego z osobna. Powódka i pozwany byli zatem w tej sytuacji dłużnikami solidarnymi.

W ocenie Sądu Rejonowego, biorąc pod uwagę okoliczność, że powódka i pozwany zawarli przedmiotową umowę kredytu w okresie, gdy pozostawali w związku małżeńskim (przy czym brak jakiegokolwiek informacji, czy łączyła ich wtedy jakakolwiek umowa majątkowa małżeńska), należało przyjąć, że powinni oni spłacić zaciągnięte wspólnie zobowiązanie po 50% każde z nich.

Odnosząc się do podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia Sąd I instancji wskazał, że roszczenie powódki nie dotyczy świadczeń okresowych, roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej ani też termin jego przedawnienia nie jest uregulowany w przepisie szczególnym, a zatem zastosowanie ma dziesięcioletni termin przedawnienia (art. 118 k.c.).

W niniejszej sprawie bieg przedawnienia został przerwany wskutek wniesienia przez powódkę pozwu w dniu 25 sierpnia 2015 roku. W konsekwencji za przedawnione należało uznać roszczenie w zakresie, w jakim dotyczy ono okresu przed dniem 25 sierpnia 2005 roku.

Z tych też względów zdaniem Sądu Rejonowego na rozstrzygnięcie tejże sprawy nie miały wpływu wpłaty dokonane zarówno przez powódkę, jak i pozwanego przed ww. datą (albowiem jak z wynika treści oświadczenia – k. 32 i karty rozliczeniowej - k. 33 ujęte w nich należności zostały uiszczone przez pozwanego w 2003 roku).

Jak wynika z treści załączonego przez powódkę oświadczenia (k. 72) w okresie od września 2005 roku zwróciła ona poręczycielowi R. B. kwoty w łącznej wysokości 6.140 złotych, natomiast z historii rachunku bankowego wynika, że na spłatę zaległości z tytułu umowy kredytu zawartej wspólnie z pozwanym przeznaczyła dodatkowo kwoty w łącznej wysokości 12.112,39 złotych. Z kolei pozwany zwrócił R. B. kwoty w łącznej wysokości 4.340 złotych. Powódka i pozwani łącznie spłacili zadłużenie z tytułu tejże umowy w omawianym okresie w wysokości 22.592,39 złotych.

Dalej Sąd I instancji wskazał, że powódka byłaby uprawniona do żądania od pozwanego zwrotu kwoty 6.956,195 złotych ($22.592,39 \times 50\% = 11.296,195$; $11.296,195 - 4.340,00 = 6.956,195$). Z uwagi jednakże na treść przepisu art. 321 § 1 k.p.c., który stanowi, że sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie, Sąd I instancji zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 5.794,14 złotych z odsetkami ustawowymi od dnia 26 lutego 2016 roku do dnia zapłaty. W jego ocenie na treść rozstrzygnięcia nie miała wpływu ewentualna spłata przez pozwanego w wyższym stopniu innych zobowiązań zaciągniętych w trakcie trwania związku małżeńskiego z powódką, nawet przy założeniu, że to, co zeznał pozwany jest prawdą, gdyż to postępowanie dotyczyło wyłącznie wzajemnych rozliczeń w zakresie jednej tylko umowy kredytu.

O należnych odsetkach Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. oddalając powództwo w części dotyczącej odsetek od wcześniejszej daty, gdyż pozwany dowiedział się o przedmiotowym roszczeniu dopiero w dniu 26 lutego 2016 roku wraz z doręczeniem odpisu pozwu. Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie nie wynika zaś, iż powódka wzywała wcześniej pozwanego do spełnienia tego roszczenia.

Sąd I instancji umorzył postępowanie w pozostałym zakresie na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. z uwagi na cofnięcie przez powódkę pozwu.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. Powódka wygrała sprawę w 23% i należy się jej od pozwanego zwrot części kosztów procesu w kwocie 290,50 złotych (23% z 1.263,00 złotych – koszt opłaty sądowej od pozwu). Pozwany nie poniósł jakichkolwiek kosztów procesu.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości apelacją pozwany R. M.. Skarżący zarzucił wyrokowi błąd w ustaleniach faktycznych. W uzasadnieniu apelacji podniósł, że Sąd Rejonowy błędnie wyliczył wpłaty pozwanego na rzecz R. B., ponieważ pominął drugą i trzecią stronę z dostarczonych dowodów, tj. potwierdzonych wpłaty od dnia 14 września 2007 roku do 26 czerwca 2008 roku na łączną kwotę 5.360 złotych. Sąd I instancji uwzględnił natomiast niepotwierdzone podpisem wpłaty powódki na rzecz R. B. od września 2005 roku do października 2006 roku opiewających na kwotę 6.140 złotych.

Wskazując na powyższe apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i weryfikację zasądzonych kwot.

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o jej oddalenie i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania w obu instancjach.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja jest zasadna i skutkuje uchynieniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy, biorąc pod uwagę zgromadzony w sprawie materiał dowodowy i przebieg postępowania przed Sądem I instancji, doszedł do wniosku, że w istocie należy powtórzyć postępowanie dowodowe w całości.

Nie ulega wątpliwości, że przepis art. 233 § 1 k.p.c., przy uwzględnieniu treści art. 328 § 2 k.p.c., nakłada na sąd orzekający obowiązek: po pierwsze – wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału, po drugie – uwzględnienia wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, po trzecie – skonkretyzowania okoliczności towarzyszących przeprowadzeniu poszczególnych dowodów mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności, po czwarte – wskazania jednoznacznego kryterium oraz argumentacji pozwalającej – wyższej instancji i skarżącemu – na weryfikację dokonanej oceny w przedmiocie uznania dowodu za wiarygodny, bądź też jego zdyskwalifikowanie, po piąte – przytoczenia w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia dowodów, na których sąd się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2000 roku, V CKN 94/00, Legalis nr 290125).

Sąd Rejonowy oceny dowodów spełniającej powyższe kryteria nie przeprowadził, a do tego pominął w ogóle część dowodów zaferowanych przez strony, a tym samym nie ustalił istoty sprawy, którą jest w przedmiotowej sprawie ustalenie, czy powódka i pozwany spłacili, a jeżeli tak to w jakiej wysokości każde z nich, kredyt jaki zawarli w dniu 21 grudnia 2000 roku z (...) Bankiem S.A. z siedzibą w W. na rzecz samego banku, jak i poręczycieli umowy kredytowej.

W szczególności wskazać należy, że Sąd I instancji nie przeprowadził zgłoszonego przez pozwanego w odpowiedzi na pozew dowodu z dokumentów zawartych we wskazanych przez niego aktach sądowych na okoliczność spłaty przez niego będącego przedmiotem kredytu na rzecz wierzyciela. Sąd Rejonowy w żaden sposób nie odniósł się także w ogóle do załączonych do akt sprawy akt egzekucyjnych.

Z analizy akt sprawy wynika przy tym, że już po zamknięciu rozprawy w dniu 6 czerwca 2016 roku Sąd Rejonowy dopuścił dowód z przedstawionych przez powódkę dokumentów w postaci zaświadczeń o dokonanych wpłatach oraz historii rachunku bankowego (k. 65-86), co uniemożliwiło pozwanemu odniesienie się do treści wskazanych dowodów.

Rację ma także apelujący wskazując, że w uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy nie odniósł się do całości przedstawionego przez niego wyliczenia spłat dokonanych na rzecz poręczyciela R. B..

Przez wyjaśnienie spornych okoliczności, o którym mowa w art. 217 § 3 k.p.c., należy natomiast rozumieć taki stan rzeczy, w którym albo nastąpiło uzgodnienie między stronami spornych dotychczas okoliczności, albo też zostały one wyjaśnione na korzyść strony powołującej dowody. Niedopuszczalne jest pominięcie zaoferowanych środków dowodowych z powołaniem się na wyjaśnienie sprawy, jeżeli ocena dotychczasowych dowodów prowadzi, w przekonaniu sądu, do wniosków niekorzystnych dla strony powołującej dalsze dowody, albowiem oznaczałoby to pozbawienie jednej ze stron możliwości udowodnienia jej twierdzeń, (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 2007 roku, IV CSK 41/07, Legalis nr 1336540).

Dlatego też konieczne było uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Odmienne rozwiązanie wymagałoby przeprowadzenia przez Sąd Okręgowy na nowo postępowania dowodowego w całości, aby wyjaśnić istotę sprawy i skutkowałoby pozbawieniem stron prawa do instancji.

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd Rejonowy przeprowadzi postępowanie dowodowe na okoliczności niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy. Oceny dowodów Sąd Rejonowy dokona mając na uwadze treść art. 233 § 1 k.p.c. Jeżeli Sąd I instancji uzna, że określone dowody nie mają istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy uzasadni swoje stanowisko w tym zakresie.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji dokona merytorycznej oceny zasadności żądania powódki i wyda rozstrzygnięcie, które dopiero wówczas będzie mogło być poddane ewentualnej kontroli instancyjnej Sądu II instancji, pamiętając przy tym, aby uzasadnienie wyroku spełniało wymagania określone w art. 328 § 2 k.p.c.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono natomiast na podstawie art. 108 § 2 k.p.c.

SSA w SO Grzegorz Ślęzak SSO Paweł Hochman (spr.) SSO Beata Grochulska